

Sygn. akt V CNP 26/07

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 15 maja 2007 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Gerard Bieniek (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz

SSN Grzegorz Misiurek

w sprawie z powództwa "W." W.W. Spółka jawna

przeciwko A.B.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 15 maja 2007 r.,

skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego nakazu zapłaty

Sądu Okręgowego w C.

z dnia 13 października 2004 r., sygn. akt [...],

oddala skargę.

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym z dnia 13.10.2004 r. orzekł, że pozwany A.B. powinien w okresie 2 tygodni od doręczenia nakazu zapłacić powodowi kwotę 37.612,82 zł z ustawowymi odsetkami od 8.10.2004 r. oraz koszty postępowania. Nakaz ten doręczono pozwanemu w dniu 19.10.2004 r. z pouczeniem o możliwości wniesienia sprzeciwu w ustawowym terminie. Pozwany nie wniósł sprzeciwu i Sąd Okręgowy pismem z dnia 8.11.2004 r. powiadomił go, iż nakaz jest prawomocny od dnia 3.11.2004 r. W dniu 10.12.2004 r. pozwany złożył w Sądzie Okręgowym wniosek przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu od nakazu zapłaty i wstrzymanie egzekucji. Po rozpoznaniu tego wniosku na rozprawie Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 11.02.2005 r. oddalił wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu i odrzucił sprzeciw pozwanego od nakazu zapłaty. Postanowienie to uprawomocniło się bez zaskarżenia.

W dniu 25.10.2006 r. pozwany wniósł skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia Sądu Okręgowego w C. w postaci nakazu zapłaty z dnia 13.10.2004 r. Jako podstawy skargi wskazał:

- naruszenie art. 359 § 1 i 2 k.c. oraz art. 481 § 2 k.c. przez niewłaściwe zastosowanie polegające na zasądzeniu od pozwanego kwoty 37.612,92 zł stanowiącej równowartość dochodzonych odsetek w wysokości 365 % w skali roku mimo, że odsetki w tej wysokości nie wynikały ani z czynności prawnej, ani z orzeczenia sądu bądź decyzji innego właściwego organu;
- naruszenie art. 58 § 2 i 3 k.c. w związku z art. 353¹ k.c. przez zasądzenie kwoty stanowiącej równowartość wygórowanych odsetek, ustalonych przez jedną stronę czynności prawnej;
- naruszenie art. 499 pkt 1 i 2 k.p.c. przez wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym mimo oczywistej bezzasadności roszczenia oraz istnienia wątpliwości co do zgodności powództwa z rzeczywistym stanem rzeczy.

Wskazując te podstawy pozwany żądał stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego nakazu zapłaty z dnia 13.10.2004 r. wydanego przez Sąd Okręgowy oraz wstrzymania wykonania tego orzeczenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest środkiem prawnym sformalizowanym. Wysokie wymagania stawiane skardze są związane przede wszystkim z jej specjalną, nadzwyczajną funkcją w systemie prawa. Uwzględnienie skargi o stwierdzenie że prawomocne orzeczenie jest niezgodne z prawem, ma charakter prejudykatu, stwarza bowiem możliwość dochodzenia od państwa odszkodowania za szkodę wyrządzoną przez wydanie orzeczenia niezgodnego z prawem.

Zgodnie z art. 424¹ § 1 k.p.c. skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia przysługuje od prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, gdy przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda, a zmiana lub uchylenie tego orzeczenia w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Przepis ten wyraża zasadę, że przesłanką dopuszczalności skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest wykorzystanie przez stronę przysługujących jej środków prawnych. Wyjątek o wskazanej zasadzie przewiduje art. 424¹ § 2 k.p.c., który w sytuacji, gdy strona nie skorzystała z przysługujących jej środków prawnych, dopuszczalność skargi uzależnia od kumulatywnego spełnienia dwóch przesłanek: istnienia wyjątkowego wypadku oraz występowania niezgodności z prawem o kwalifikowanym charakterze, wynikającej z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela.

W postanowieniu z dnia 2.02.2006 r. I CNP 4/06 (OSNC 2006, nr 6, poz. 113). Sąd Najwyższy stwierdził, że „za wypadek wyjątkowy, o którym mowa w art. 424¹ § 2 k.p.c. można uznać – przykładowo – nieskorzystanie przez stronę z przysługującego jej środka zaskarżenia z powodu ciężkiej choroby, katastrofy, klęski żywiołowej lub błędnej informacji udzielonej przez pracownika sądu.

Poddając analizie okoliczności nieskorzystania przez pozwanego z przysługującego mu środka zaskarżenia w postaci sprzeciwu od nakazu zapłaty należy podkreślić, że odpis tego nakazu został doręczony pozwanemu w dniu 19.10.2004 r. z pouczeniem o możliwości wniesienia sprzeciwu od nakazu zapłaty. Pozwany z tej możliwości nie skorzystał, natomiast jego żona – jako pełnomocnik podjęła rozmowy z powodem i jego pełnomocnikiem na temat zasadności roszczenia. W wyniku tego w dniu 3.11.2004 r., a więc w dniu, w którym uprawomocnił się nakaz zapłaty zostało przez pełnomocnika powoda sporządzone pismo o cofnięciu pozwu, które wpłynęło do sądu w dniu 8.11.2004 r. Pozwany nie zainteresował się, czy takie pismo może być skuteczne, nie zapoznał się z aktami sprawy w sądzie, w których znajdowało się pismo powoda o cofnięcie pełnomocnictwa pełnomocnikowi, nie podjął żadnych czynności w kierunku upewnienia się, czy cofnięcie pozwu wpłynęło do sądu i jaki skutek wywołało. Pozwany zeznał, że liczył na cofnięcie pozwu i działał w zaufaniu do pełnomocnika powoda. Niezależnie od tego, czy powód postępował lojalnie wobec pozwanego trzeba stwierdzić, że zwykła bierność pozwanego, który miał świadomość wydania nakazu zapłaty i upływu terminu do wniesienia sprzeciwu, nie znajduje usprawiedliwienia, a w każdym razie takie okoliczności rezygnacji do wniesienia sprzeciwu nie mogą być uznane za „wyjątkowy wypadek”, w którym mowa w art. 424¹ § 2 k.p.c. Zwykła dbałość o własne interesy i zwykła staranność postępowania wymagała podjęcia przez pozwanego koniecznych czynności procesowych, aby nie dopuścić do uprawomocnienia się nakazu zapłaty. Pozwany nie podjął tych czynności, ograniczył się do podjęcia – za pośrednictwem żony – rozmów z powodem, nie zasięgnął porady prawnika, czy w okolicznościach sprawy cofnięcie powództwa może wywołać pożądany skutek. Takie postępowanie pozwanego daje podstawę do stwierdzenia, że nie zachował się on rozważnie, z własnej winy nie podjął niezbędnej czynności procesowej w postaci wniesienia sprzeciwu. W skardze nie wskazuje się przy tym żadnej okoliczności, która mogłaby być zakwalifikowana jako „wyjątkowy wypadek”.

Także dalsze postępowanie pozwanego wskazuje, że świadomie zrezygnował z dalszego prowadzenia postępowania. Postanowienie o odrzuceniu sprzeciwu wydane przez Sąd Okręgowy w następstwie oddalenia wniosku

o przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu, kończyło postępowanie w sprawie. Zgodnie z art. 394 § 1 k.p.c. przysługiwało od niego zażalenie do Sądu Apelacyjnego. Pozwany z tej możliwości także nie skorzystał. Także w tym wypadku w skardze nie wskazuje się na jakąkolwiek okoliczność, która stanowiłaby przeszkodę do zaskarżenia tego postanowienia. Godzi się zauważyć, że Sąd Apelacyjny na podstawie art. 397 § 2 w związku z art. 380 k.p.c. władny był rozpoznać – w ramach postępowania zażaleniowego – zarzuty wobec oddalenia wniosku o przywrócenie terminu. Rezygnacja z wniesienia zażalenia była więc świadoma, a w każdym razie nie zaistniała żadna okoliczność, która dawałaby podstawę do wniosku, iż zaniechanie wykorzystania tego środka prawnego nie obciąża pozwanego.

Reasumując, w okolicznościach niniejszej sprawy nie sposób uznać, aby spełnione zostało wymaganie wynikające z art. 424¹ § 2 k.p.c. w postaci zaistnienia wyjątkowego wypadku, w wyniku którego pozwany nie skorzystał z przysługującego mu środka zaskarżenia i to zarówno w postaci sprzeciwu od nakazu zapłaty, jak i w postaci zażalenia od postanowienia o odrzuceniu sprzeciwu. W pierwszym przypadku rezygnacja z wniesienia sprzeciwu była wynikiem niezachowania rozwagi przez pozwanego, w drugim nie wskazano w ogóle przyczyny zaniechania wniesienia zażalenia. Tak więc nie została spełniona pierwsza przesłanka z art. 424¹ § 2 k.p.c. Uzasadnia to oddalenie skargi na podstawie art. 424¹¹ § 1 k.p.c.